

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Bíróság

A dr. Fazekas Tamás ügyvéd (1055 Budapest, Nyugati tér 6., III/6.) által képviselt

a dr. Ördög István igazgató által képviselt **Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal** (1117 Budapest, Budafoki út 60., 1903 Budapest, Pf. 314., hiv. szám: 106-2-2098/5/2009-M.) alperes ellen menekültügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében meghozta az alábbi

Í T É L E T E T

A bíróság az alperes 106-2-2098/5/2009-M. számú, 2009. március 13. napján kelt határozatát hatályon kívül helyezi és az alperest új eljárásra kötelezi.

Az ítélet ellen jogorvoslatnak helye nincs.

I N D O K O L Á S

A bíróság a peres eljárás során a következő tényállást állapította meg:

A szomáliai állampolgárságú külföldit 2008. november hó 1. napján a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság Határrendészeti Kirendeltségének járőrei igazoltatták, és mivel személyazonosságát és magyarországi tartózkodásának jogszerűségét igazolni nem tudta, ezért előállításra került, majd ugyanazon a napon menekülési szándékáról nyilatkozott. Az elismerését kérő elismerés iránti kérelmét a menekültügyi hatóság 2008. november 17-én kelt, 106-3-23944/11/2008-M. számú végzésével érdemi eljárásra utalta. A külföldi menekültügyi eljárásban történő részletes jegyzőkönyvi meghallgatására 2009. február 9-én került sor, anyanyelvi tolmács közreműködésével, melynek alkalmával úgy nyilatkozott, hogy mind pszichikailag, mind fizikailag megfelelő állapotban van. A szomáliai tolmácsot, az ügyintéző személyét az eljárás során elfogadta. A külföldi elmondta, hogy 2008. október 13-án hagyta el Szomáliát, repülővel utazott, Dubaiban szállt át, Törökországba érkezve embercsempész vitte el egy lakásba, ahol bezárva tartották, majd ezt követően november 2-án érkezett a Magyar Köztársaság területére, autóban megbújva. Elmondása szerint Szomáliában egy férfi segítette, aki együtt dolgozott az embercsempészekkel.

A hatóság határozata indoklásában hivatkozott arra, hogy a külföldi esetében a menekültkénti elismeréshez szükséges személyes okokon alapuló üldöztetés vagy attól való megalapozott félelem nem valószínűsíthető, mivel fennáll a belső védelmi alternatíva. Rámutatott arra, hogy azon menekülési indokok, melyekre a külföldi 2006. közepéig átélt eseményekkel összefüggésben hivatkozott, megfelelnek a Genfi Egyezményben meghatározott okokon alapuló személyes üldöztetésnek, és rámutatott arra, hogy a nemzeti hovatartozás alapján történő diszkrimináció is üldözésnek minősül. Vizsgálta a faji hovatartozás kitélt is, mellyel kapcsolatban megjegyezte, hogy a kérelmező asharaf származása miatt többször vált nemi erőszak áldozatává, ami önmagában megalapozná a menekültkénti elismerést. Mindezzel kapcsolatban országinformációkat szerzett be. Hivatkozással a Met. 63. § (2) bekezdésére, és arra, hogy a kérelmező azon kijelentéseiből, melyek a 2006. közepétől 2008. októberéig vonatkozó időszakot jellemzik, megállapítható, hogy számára a belső védelmi alternatíva lehetősége adott volt hazájában, tekintettel arra, hogy a külföldi ügy nyilatkozott, hogy több mint két évet élt egy faluban, ahol nem történt semmilyen atrocitás, probléma. Az oltalmazottkénti elismerést illetően rámutatott arra, hogy a származási ország elhagyását közvetlenül megelőző, több mint kétéves időszakra vonatkozóan a kérelmező nem hivatkozott olyan személyes indokra, amely megalapozná az oltalmazottkénti elismerést. A felperes hazájában háborús körülmények uralkodnak, mellyel kapcsolatban kiemelte, hogy a külföldi szomáliai állampolgárságát nyilatkozatával valószínűsítette, azonban ezen körülmények nem alapozzák meg az oltalmazottkénti elismerést, mivel egyéni fenyegetettségnek is fenn kell állnia, mely a felperes esetében nem valósult meg. A visszaküldési tilalom kapcsán lefolytatott egyéniesített vizsgálat alapján megállapította a tilalmi ok fennálltát, tekintettel arra, hogy a külföldi hazatérése esetén kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmódnak, büntetésnek lenne kitéve Szomáliában.

A felperes keresetében kérte az alperes határozatának bírósági felülvizsgálatát. Hivatkozott arra, hogy a férje és ő maga is az alacsonyabb rendűnek tekintett asharaf törzshöz tartoztak, és utalt arra, hogy Szomália egész területén háború dúl, az alacsonyabb törzsekhez tartozók sehol sincsenek biztonságban az országon belül, a magasabb törzsbeli fegyveresek és az etióp katonák támadásai ellen nem tudnak védekezni. A fegyveres csoportok rendszeresen támadják az alacsonyabb rendű törzsbelieket, több alkalommal megerőszakolták, két gyermekét szemeláttára lötték agyon, férjét is megölték. A történetek pszichésen nagyon megviselték. Magyarországra érkezése óta kezelésben részesül. A felperes jogi képviselője útján benyújtott kereset-kiegészítésében elsődlegesen kérte az alperes határozatának megváltoztatását, a felperes menekültkénti elismerését, másodlagosan a határozat megváltoztatásával az oltalmazottkénti elismerést, harmadlagosan az alperes határozatának hatályon kívül helyezését, az alperes új eljárásra, új határozat hozatalára kötelezését. A kereset a visszaküldési tilalom megállapítását nem érinti. Álláspontja szerint az alperes határozata jogszabálysértő, helytelenül alkalmazza a belső menekülési alternatíva fogalmát. Rámutatott arra, hogy a határozat sem vitatta, hogy a 2006. év közepéig átélt események alapján minden tekintetben megfelelne a kérelmező a Met. és a Genfi Konvenció menekült definíciójának. Ezért a kereset az ún. belső menekülési alternatíva meglétével vagy hiányával foglalkozik. Rámutatott arra, hogy a felperes szavahihetősége az eljárás során nem kérdőjeleződött meg. Hivatkozott a Met. 63. § (2) bekezdésére, a belső menekülési vagy áttelepülési lehetőség a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. évi Egyezmény és/vagy az 1967. évi Jegyzőkönyv 1.A (2) cikkével összefüggésben az Iránymutatásra, annak is a 3. és 6. pontjára.

Nyilatkozata szerint egy másik férfi, akivel a repülőn utazott, rendelkezett iratokkal, abban állapodtak meg, hogy Európába fogják eljuttatni. Az emberesempésznek 4.500.- USA dollárt fizetett, melyet a szomáliai férfiak gyűjtöttek össze számára, mikor megölték a fiát. Nyilatkozata szerint 1990-ben házasodott meg, a férje családjával lakott együtt, férje ugyanazon törzsből származik, mint ő maga, faszén árusításával foglalkozott. A házasságkötést megelőzően is a Jaqshid kerületben lakott, melyek a Karan, Daymole, Hodan kerületekkel határosak, nyilatkozata szerint hosszú ideig beteg volt, ezért nem emlékszik jól egyes eseményekre. Azon ügyintézői kérdésre, hogy mely kerület fekszik Mogadishuban a tenger mellett, úgy nyilatkozott, hogy nem szokott kimenni a házból. Híradásokból sincs tudomása tengerparti kerületekről. Elmondása szerint a férje szokott a piacra jární vásárolni, mely a Wadajjir kerületben található. Elmondása szerint Mogadishuban az állatpiac Ba'ad a legnagyobb, és itt található még a Bakhara is. A Jaqshid kerületet a Habir Gedir törzs irányítja. Elmondása szerint problémái miatt döntött úgy, hogy elhagyja hazáját, mivel a szeme láttára ölték meg két gyermekét, az egyik gyermeke pedig eltunt, többször megerőszakolták a gyermekei szeme láttára, állandóan kirabolták, férjét is többször bántalmazták. Bántalmazói között említette meg az abgalokat, a habir gedireket, végül az etiópokat is. Elmondása szerint gyermekei úgy haltak meg, hogy fegyveres, maszkos férfiak támadtak rájuk, három gyermeke elmenekült a helyszínről, de a három kicsi vele maradt, kettő a lábába kapaszkodott, őket elhúzták és a szeme láttára agyonlőtték. A harmadikat az ölébe fogta, amikor meglátta, hogy lelövik a gyermekeit, elájult. Nem tudja mi lett harmadik gyermekével, azóta sem tud róla semmit. A támadókban az ideiglenes kormány katonáit vélte felismerni, akik magasabb törzsekből származnak, és a kisebbségeket ki akarják irtani. Úgy gondolja, hogy azért az ideiglenes kormány katonái voltak, mert állami harkocsijuk volt, biztosan nem az iszlámisták katonái voltak. Mindez 2006. közepén történt, amikor magához tért, látta a gyermekeit, majd a szomszédok elvitték a családtagjaihoz. Erre vonatkozóan érdemi nyilatkozatot nem tudott tenni, egy faluba vitték el, úgy gondolja a fővárostól keletre lehetett. A faluból az út Mogadishuba körülbelül négy óráig tartott. Ebben a községben feküdt, és meséltek neki, úgy érezte, hogy beteg, mindig látta maga előtt a gyermekeit. A faluban többségben a kisebbségiek éltek, akik a városokból elmenekültek, ott magasabb törzsbeliek nem laktak. A faluban nem történt semmi probléma 2006-tól hazája elhagyásáig. Nyilatkozata szerint a férje nála volt a faluban, majd elindult a fővárosba enni valóért, de már nem tért vissza, mert megölték, az ideiglenes kormány katonái lelőtték származásuk miatt, mivel kisebbségben vannak, a magasabb törzsbelieket nem érdeklik az emberek, válogatás nélkül megölik őket. Mióta az etióp csapatok bevonultak az országba, a helyzet még rosszabb lett, az etiópok és a magasabb törzsbeliek összeálltak, gyilkolják az embereket. Nyilatkozata szerint minden nőt megerőszakolnak az ideiglenes kormány katonái, de úgy hallotta, hogy az etiópok is megerőszakolják a nőket. Elmondása szerint többször megerőszakolták, a gyermekei halála előtt is, és aznap, amikor a repülőtérre tartott. Nyilatkozata szerint a házasságkötése előtt az abgalok is megerőszakolták. Elmondása szerint a gyermekei halála napján is megerőszakolták, pedig nem is volt magánál, volt olyan, hogy a férje a védelmére kelt, de aztán elmenekült a helyszínről, mivel megverték és megfenyegették.

A külföldi ügyében a BÁH Idegenrendészeti Igazgatóság a 106-2-2098/5/2009-M. számon, 2009. március 13-án hozott határozatot, melyben a hatóság az elismerés iránti kérelmet mind a menekültkénti, mind az oltalmazottkénti elismerés tekintetében elutasította és megállapította, hogy a visszaküldés tilalma fennáll. A hatóság az elismerését kérő HT.0008772. számú humanitárius célból kiadott tartózkodási engedélyt visszavonta.

Nézete szerint a belső menekülési vagy áttelepülési lehetőség fogalma az adott ország területére vonatkozik, ahol nem áll fenn az üldözéstől való megalapozott félelem, és ahol az eset egyedi körülményeire tekintettel a kérelmezőtől ésszerűen elvárható, hogy ott letelepedjék, és normális életet éljen. Nézete szerint, amennyiben felmerül a belső menekülés vagy áttelepülés lehetősége, meg kell jelölni azt a konkrét területet, melyre ez a lehetőség vonatkozik. Álláspontja szerint figyelembe kell venni azt is, hogy mennyire képes a kérelmezőt a javasolt területen tovább üldözni, illetve mennyiben vehető ott igénybe védelem az állami hatóságoktól. Nézete szerint, ha az állam az eredeti üldözés területén bizonyíthatóan nem volt képes, vagy nem hajlandó védelmet nyújtani a kérelmezőnek, úgy valószínűsíthetően más területen sem lesz képes vagy hajlandó védelmet nyújtani. Rámutatott arra, hogy a kérelmezőnek biztonságban kell lennie, nem lehet kitéve veszélynek, sérülésnek, a biztonságban tartásnak kell lennie, nem lehet illuzórikus vagy kiszámíthatatlan. Álláspontja szerint az esetek többségében a fegyveres konfliktussal küszködő országok nem nyújtanak biztonságos áttelepülési lehetőséget, különös tekintettel a mozgó fegyveres frontvonalakra. Rámutatott arra, hogy az alperesi határozat is alátámasztja, hogy Szomáliában 18 éve nem létezik központi államhatalom. Nincs olyan terület, amely biztonságosnak tekinthető. Nincs olyan hely, ahol ésszerűen elvárható, hogy a belső menekült letelepedjen, ott normális életet éljen. Különösen nem volt ez elvárható a többszörösen traumatizált felperestől, amely még akkor is így van, hogy ha a felperest sikerrel bújtatták rokonai a fővárostól kb. négy órányi távolságban. Nézete szerint nem zárható ki, sőt életszerű, hogy a folyamatosan mozgó paramilitáns egységek a meg nem nevezett faluba is betörnek, mely csak idő kérdése. Nézete szerint mindezek alapján a Magyarországon kérelmet benyújtó felperes menekültekénti elismerése indokolt nemzetiségi hovatartozásán alapuló üldözése okán, tekintettel az állami védelem teljes hiányára. Nézete szerint vizsgálendő az oltalmazottkénti elismerés körében, hogy a felperes hazájába visszatérése esetén miért ne lenne kitéve a súlyos sérelem veszélyének, nézete szerint fokozottan felmerül a 61. § c./ pontjának vizsgálata.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását indítványozta, fenntartotta álláspontját, mind a menekültekénti, mind pedig az oltalmazottkénti elutasító döntés tárgyában. Rámutatott arra, hogy a felperes az általa hivatkozott faluban történő lakhatása, megélhetése 2006. közepétől eljöveteleig biztosított volt. Élvezte saját törzsének védelmét, háborítatlanul élt Szomália ezen területén, tehát a belső védelem adott volt számára. Rámutatott arra, hogy a visszaküldési tilalom fennáll, hiszen a felperestől nem várható el az adott országrészbe való visszatérés, hiszen nem biztosított, hogy oda biztonságban visszajuthat, illetve egészségi állapotára és különleges bánásmód iránti igényére tekintettel állapította meg a visszaküldési tilalom fennálltát. Az alperes ellenkérelem-kiegészítésében rámutatott arra, hogy jogi álláspontja szerint a Genfi Egyezmény és a hatályos jogszabályok helyes értelmezése szerint a felperes esetében nincsenek meg a menekültekénti, illetve az oltalmazottkénti elismerés feltételei. Rámutatott arra, hogy a Cordélia Alapítvány szakvéleménye alapján fogadták el, hogy a felperes poszttraumás stressz zavarban szenved, ennek tudták be a nyilatkozatban fellelhető ellentmondásokat, de rámutatott arra, hogy a felperes által előadottakban fellelhető ellentmondások túlmutatnak a PTSD betegségen. Rámutatott arra, hogy a felperes gyermekei számát, nemét illetően, Magyarországra jöveteleének pontos útvonalával kapcsolatban is eltérően nyilatkozott, nem tudott a Mogadishuval kapcsolatos helyismereti kérdésekre válaszolni, nem tudta megmondani annak a falunak a nevét, ahol két évet töltött származási országából való eljövetele előtt.

Nyilatkozata szerint úgy emlékezett, hogy a falu, amelyben biztonságra lelt, Mogadishutól négy órányira van keletre, amely Mogadishu földrajzi fekvését illetően nem lehetséges. Rámutatott arra, hogy a felperes nem említett olyan körülményt, amely alapján azt kellene feltételezni, hogy nyomós oka volt eljövételének abból a faluból, amelyben tartósan biztonságban élt. Rámutatott arra, hogy Szomálián belül csak Mogadishuban, illetve közvetlen környékén áll fenn olyan belső fegyveres konfliktus, amely esetében megvalósul a Met. 61. § c./ pontja, hiszen a megkülönböztetés nélküli erőszak miatt tapasztalható belső fegyveres konfliktus ezen a részen nagyfokúnak mondható. Azok, akik nem Mogadishuból vagy közvetlen környékéről származnak, általában nem tudják valószínűsíteni, hogy üldöztetésnek vagy súlyos sérelemnek lennének kitéve hazájukban, azon az alapon, hogy polgári személyek, vagy polgári személy belső menekültek. Náluk mindenképpen egyéniesített vizsgálatra van szükség. Mindezekre tekintettel kérte a kereset elutasítását, perköltséget nem igényelt.

A bíróság által tartott személyes meghallgatáson a felperes elmondta többek között, hogy Mogadishutól keletre, kb. 2. 2.5 órára lévő külvárosi részen töltött el 6-8 hónapot, mely nem kiépített település, falu vagy város, és nem lakott település, hanem ideiglenes tábor volt egy erdőben. Nyilatkozata szerint kétszer próbálták meg eljuttatni a repülőtérre, majd később ezt módosította és úgy válaszolt, hogy háromszor kísérelték meg eljuttatni a repülőtérre. Kísérőjét és őt is megerőszakolták út közben is. Elmondása szerint Törökországba repült, majd egy bezárt szobában töltött 5-6 órát, később autóval, teherautóval utaztatták. Elmondása szerint az erdőben sem volt biztonságban, ott is folyamatosan megtámadták őket.

A felperes keresete az alábbiak szerint alapos.

A bíróság az alperesi hatóság határozatát a határozat meghozatalakor hatályos, a Közigazgatási hatósági eljárásról szóló 2004. évi CXL. tv. (Ket.) 109. §-a és a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (Pp.) 324. § (2) bekezdésének a./ pontja alapján vizsgálta felül, a tényállást a felek nyilatkozatai és a közigazgatási iratok tartalma szerint állapította meg.

A bíróság hangsúlyozza, hogy a perben csak azt vizsgálhatja, hogy a közigazgatási határozatok a jogszabályoknak megfelelnek-e.

A menekültkénti elismerés jogszabályi feltételeit, a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (Met.) 6. § (1) bekezdése és az 1951. évi Genfi Egyezmény I. Cikk A. pontjának (2) bekezdése rögzíti.

A Genfi Egyezmény I. Cikk A. pontjának (2) bekezdése, valamint a Met. 6. § (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaság menekültként ismeri el azt a külföldit, aki faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása, politikai meggyőződése miatti üldöztetése, vagy az üldözéstől való megalapozott félelme miatt származási országán kívül tartózkodik, és nem tudja vagy az üldöztetéstől való félelmében nem kívánja a származási országa védelmét igénybe venni.

A Met. 7. § (1) bekezdése értelmében kérelemre a menekültügyi hatóság - a 8. § (1) bekezdésében foglalt kivétellel - menekültként ismeri el azt a külföldit, aki igazolja, vagy valószínűsíti, hogy reá nézve a Genfi Egyezmény 1. Cikkével összhangban a 6. § (1) bekezdésében foglalt feltételek fennállnak.

A Met. 58. § (1) bekezdése szerint a menekültügyi hatóság az érdemi eljárás során megvizsgálja, hogy:

- a./ fennállnak-e a kérelmező menekültkénti elismerésének feltételei, továbbá
- b./ nem áll-e fenn a kérelmező menekültkénti elismerését kizáró ok.

A bíróság rámutat arra, hogy a bizonyítás során a menekültkénti elismerését kérelmezőnek különösen azt kell igazolnia vagy valószínűsítenie, hogy reá nézve a menekülésre készítő okok fennállnak-e. A bíróság nézete szerint – mely az alperesi hatósággal teljes mértékben megegyezik – a menekültügyi hatóság (bizonyítékok hiányában) a kérelem megalapozottságát döntően a kérelmező meggyőző, ellentmondásmentes, aggálytalan személyes előadására tudja valószínűsíteni.

A bíróság kiemeli, hogy a felperes mind a közigazgatási eljárás, mind pedig a bírósági eljárás során egymásnak több ponton ellentmondó nyilatkozatokat tett, például a támadások idejét és számát illetően, a repülőtérré való próbálkozások eseteit, a Magyarországra érkezésének útvonalát, a faluban való időtartamot illetően, valamint igen lényeges ellentmondásnak minősült a felperes által a közigazgatási eljárásban elmondott azon nyilatkozat, hogy a településen, ahol eljöveteleig élt, nyugodtan, problémamentesen élt, azonban a bírósági eljárás során már úgy nyilatkozott, hogy folyamatosan érték támadások ezen településrészt is. A bíróság a felperes szavahihetőségét illetően kiemeli, hogy az alperesnek a közigazgatási eljárás során az ügyfél által elé tárt nyilatkozatokat kell értékelnie, és ennek alapján, egyéb bizonyíték hiányában kell megállapítania a tényállást és döntést hoznia. Nem vitás, hogy a felperes több ponton ellentmondásos nyilatkozatokat tett, az általa elmondottak nem feleltek meg a koherens, szavahihető nyilatkozatnak, mely a bíróság álláspontja szerint a felperes által hivatkozott PTSD szindrómával nincs összefüggésben. A bíróság rámutat arra, hogy a felperes bizonyos részletekre kiemelkedően jól emlékszik, azon hiányosságokat próbálja a PTSD szindrómára való hivatkozással leplezni, melyek során egyértelmű ellentmondásba került önmagával, illetve korábbi nyilatkozataival.

A bíróság hangsúlyozza, hogy a menekültstátusz iránti kérelem elbírálásakor azt kell vizsgálni, hogy megalapozott-e a felperes félelme, mégpedig a Genfi Egyezményben meghatározott okokon alapulva, és vizsgálni kell azt is, hogy a kérelmező a bírósági eljárásban felhozott-e olyan új tényeket, körülményeket, amelyek korábban nem kerültek elbírálásra, és megalapozhatják menekültkénti elismerését.

A bíróság nézete szerint a felperesnek azt az okot kell megjelölnie, amiért személy szerint fél az üldözéstől. A kérelmező üldözéstől való megalapozott félelme, akkor elfogadható, ha az az 1951. évi Egyezményben felsorolt bármely oknál fogva már az üldözés áldozatává vált.

A bíróság hangsúlyozza, hogy a menekültstátusz meghatározásának követelményeiről és annak elbírálásáról szóló, az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosa Hivatalának Kézikönyve 65. pontja szerint az üldözés általában egy ország hatóságainak tevékenységéhez kapcsolódik, eredhet azonban olyan társadalmi csoportoktól is, amelyek nem fogadják el az érintett ország törvényeiben lefektetett alapelveket.

A bíróság nézete szerint a felperes által hivatkozott üldöztetésnek összefüggésben kell állnia a Genfi Egyezményben felsorolt üldöztetési okok valamelyikével, a menekültkénti elismerés feltételeként. Az üldöztetés fennállta megállapításának másik feltétele az, hogy a menedékkérőnek, annak ellenére, hogy hazája hatóságaihoz fordult segítségért, hazája nem képes vagy nem akar védelmet biztosítani, ami miatt a menedékkérő speciális nemzetközi védelme indokolt.

A bíróság utal a Met. 60. § (2) bekezdésére, mely meghatározza, hogy az üldözés mely cselekmények formájában jelenhet meg. Így az a./ pont szerint pszichikai vagy fizikai erőszak alkalmazása, ideértve a szexuális erőszakot is, a b./ pont szerint az érintett személy nemi hovatartozása miatt elkövetett cselekmények miatt.

A bíróság osztotta az alperes álláspontját az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztossága által kiadott Nemzetközi Védelmi Iránymutatás a meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás tekintetében a 12., 19., 20. pontot illetően, és abban a vonatkozásban, hogy a nemzeti hovatartozás alapján történt diszkrimináció is üldözésnek minősül az 1951. évi Genfi Egyezmény értelmében, melyet a Kézikönyv 68-69. pontja is alátámaszt.

Az alperes a kérelmező asharaf származása tekintetében úgy nyilatkozott, hogy ez és a felperes által történtek önmagukban megalapoznák a menekültkénti elismerést, azonban azt a Met. 63. § (2) bekezdése kizárja, mely szerint biztosítottnak tekinthető a védelem az államban, ha abban az államban, ahonnan a kérelmező menekülni kényszerül, az ország egy részében nem áll fenn az üldöztetéstől való megalapozott félelem követelménye, illetve a súlyos sérelem tényleges veszélye, és a kérelmezőtől ésszerűen elvárható, hogy az érintett ország részben maradjon.

A bíróság ezzel kapcsolatban rámutat, hogy a felperes menekültügyi eljárás során tett kijelentéseiből, melyek a 2006. év közepétől 2008. év októberéig terjedő időszakra vonatkoznak, levonható a következtetés akkori nyilatkozata szerint, hogy a belső menekülési alternatíva biztosított volt számára. A bíróság utal a Met. végrehajtására kiadott 301/2007. (XI. 9.) kormányrendelet 92. § (4) bekezdésére, mely szerint nem tekinthető biztosítottnak a Met. 63. § (2) bekezdésében foglalt védelem, ha az üldözés vagy súlyos sérelem hátterében az az állam vagy annak az államnak az egészét ellenőrzése alatt tartó párt vagy szervezet áll, ahonnan a kérelmező menekülni kényszerül.

A bíróság rámutat az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága 2003. július 23-án kiadott, a belső menekülési vagy áttelepülési lehetőség a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. évi Egyezmény és/vagy az 1966. évi Jegyzőkönyv I.A. pontjának 2. cikkével összefüggésben (Iránymutatás) 3. pontjára, hogy a belső menekülési vagy áttelepülési lehetőség fogalmát egyesek a menekültdefiníció "az üldözéstől való megalapozott félelem" fordulatában, mások a "nem tudja vagy nem kívánja országának védelmét igénybe venni" helyezik el.

E két megközelítés nem feltétlenül mond ellent egymásnak, hiszen a definíció valójában egymáshoz kapcsolódó elemek holisztikus tesztje. Azt viszont, hogy ezen elemek hogyan kapcsolódnak egymáshoz, illetve éppen az egyik vagy másik elemnek kell-e jelentőséget tulajdonítani, természetesen az egyedi eset összes körülményét figyelembe véve kell megállapítani. A 4. pont szerint a belső menekülés vagy áttelepülés lehetőségének vizsgálata a kérelmező személyes körülményeinek és a belső menekülés vagy áttelepülés lehetőségét állítólagosan biztosító országban uralkodó körülmények figyelembe vételét igényli. A 6. pont szerint az 1951. évi Egyezmény nem követeli meg, sőt nem is sugallja, hogy az üldözéstől való félelemnek minden esetben ki kell terjednie a menekült származási országa területének egészére. A belső menekülési vagy áttelepülési lehetőség fogalma tehát az ország olyan területére vonatkozik, ahol nem áll fenn az üldözéstől való megalapozott félelem, és ahol az eset egyedi körülményeire tekintettel a kérelmezőtől ésszerűen elvárható, hogy ott letelepedjék és normális életet éljen. Következésképpen, amennyiben a menekültstátusz meghatározása kapcsán felmerül a belső menekülés vagy áttelepülés lehetősége, meg kell jelölni azt a konkrét területet, amelyre a lehetőség vonatkozik és a kérelmezőnek megfelelő alkalmat kell biztosítani arra, hogy erre reagálhasson.

Az Iránymutatás 15. pontja szerint azokban az esetekben, ahol a kérelmező nem állami üldözötől eredő üldözéstől tart, a fő szempontok között kell szerepelnie az üldöző motivációjának, illetve annak vizsgálata, hogy az üldöző mennyire képes a kérelmezőt a javasolt területen tovább üldözni, illetve mennyiben vehető ott igénybe a védelem az állami hatóságoktól. Az utóbbi kérdés értékelése kiterjed arra is, hogy az állam mennyire képes és hajlandó a kérelmezőt fenyegető veszély ellen védelmet nyújtani. Vélelmezhető, hogy ha az állam képtelen volt vagy nem volt hajlandó az ország egyik területén védelmet nyújtani a kérelmezőnek, akkor valószínűleg más területeken sem képes vagy hajlandó védelmet nyújtani. A bíróság rámutat az Iránymutatás 27. pontjára is, mely kimondja, hogy a kérelmezőnek biztonságra kell lennie, nem lehet kitéve veszélynek és sérülésnek, a biztonságának tartósnak kell lennie, nem lehet illuzórikus vagy kiszámíthatatlan.

A bíróság az Iránymutatás fenti pontjaira figyelemmel az alperes határozatát a belső menekülési alternatíva tekintetében nem fogadta el megalapozottnak, tekintettel arra, hogy az alperes a belső menekülési alternatíva kérdését illetően nem tudta megjelölni azt a konkrét területet, melyre a lehetőség vonatkozik.

Az alperesnek ebben a körben a megismételt eljárásban a bírósági eljárás során feltárt tényállást, a felperes nyilatkozatát is figyelembe véve új határozatot kell hoznia, meg kell állapítania, hogy a felperes által megjelölt terület, ahol tartózkodott, hol található, és az az Iránymutatásban foglalt szempontoknak, különösen a 27. pontban foglaltaknak megfelel-e. Vizsgálnia kell, hogy a fegyveres konfliktussal küszködő országok nyújthatnak-e biztonságos áttelepülési lehetőséget, különös tekintettel azokra a mozgó fegyveres frontvonalakra, amelyek az eddig biztonságosnak hitt területet veszélyessé tehetik. Az alperesnek mérlegelnie kell a helyzet tartósságát, azt, hogy valóban képes-e az ellenőrző entitás védelmet és stabilitást nyújtani. Ebben a körben meg kell kísérelnie feltérképezni a felperes által megjelölt területet is, azt hogy ez Mogadishu-hoz tartozik-e, illetve közvetlen környezetében található-e, és ezt felderítve juthat arra a következtetésre, hogy a belső menekülési alternatíva a felperes számára biztosított-e.

A bíróság rámutat arra, hogy az alperesnek nem elégséges a peres eljárás során érdemi ellenkérelmében rámutatnia a keresetet cáfoló momentumokra. így nem lehet a felperes szavahihetőségét utólag kétségbe vonni akkor, amikor erre határozatában nem hivatkozott. A peres eljárás során tett alperesi lépések, nyilatkozatok utólag a határozat jogszerűségét illetően figyelembe nem vehetők, azok a határozat hiányosságait nem pótolják.

A Met. 12. § (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaság oltalmazottként kiegészítő védelemben részesíti azt a külföldit, aki nem felel meg a menekültkénti elismerés feltételeinek, de fennáll annak a veszélye, hogy származási országába történő visszatérése esetén őt súlyos sérelem érné, és nem tudja vagy az e veszélytől való félelmében nem kívánja származási országa védelmét igénybe venni. A Met. 13. § (1) bekezdése szerint a menekültügyi hatóság - a 15. §-ban foglalt kivétellel - oltalmazottként ismeri el azt a külföldit, aki igazolja vagy valószínűsíti, hogy reá nézve a 12. § (1) bekezdésében foglalt feltételek fennállnak.

A Met. 58. § (2) bekezdése alapján a hatóságnak meg kell vizsgálnia, ha a menekültkénti elismerés iránti kérelem az elismerés feltételei fennállásának hiánya vagy kizáró ok fennállása miatt alaptalan. a kérelmező oltalmazottkénti elismerésének feltételei fennállnak-e, illetve nem áll-e fenn a kérelmező oltalmazottkénti elismerését kizáró ok.

A bíróság utal a Met. 40. §-ára, mely szerint az elismerés iránti kérelemre vonatkozó döntés az elismerését kérő egyéni helyzetének értékelésén alapul. Ezzel kapcsolatban a bíróság rámutat arra, hogy az egyéni fenyegetettség megkövetelése a Met. 61. § a./ és b./ pontjában foglaltak esetén szükséges. A bíróság hangsúlyozza, hogy a súlyos sérelem meghatározása megfelel a Kvalifikációs Irányelv 15. Cikkének, a súlyos sérelem minden esetben olyan súlyos jogsértést jelent, amely üldözésnek tekintendő, a menekültügyi hatóság minden esetben köteles megvizsgálni, hogy nem található-e kapcsolat a súlyos sérelem és valamelyik Genfi ok között. Amennyiben igen, a kérelmezőt menekültként kell elismerni, ezáltal biztosítva, hogy az oltalmazotti jogállás valóban kiegészítő védelem marad, és bevezetése nem eredményezi a Genfi Egyezményben foglalt védelem lerontását. Ennek kapcsán vizsgálni szükséges, hogy a felperes származási országában ki van-e téve üldöztetésnek, majd meg kell vizsgálni, hogy az üldözés kapcsolható-e a Genfi okokhoz. Utóbbi esetben a menekültkénti elismerésnek van helye.

A bíróság rámutat arra, hogy az alperes megsértette a Ket. 50. §-ában foglalt tényállás felderítési kötelezettségét, az oltalmazottkénti elismerés tekintetében, figyelemmel arra, hogy nem gyűjtötte be az ügy eldöntése szempontjából szükséges releváns tényeket, és a határozathozatalhoz az annak alapjául szolgáló bizonyítékokat. A bíróság rámutat arra, hogy a hatóságnak minden esetben hivatalból kötelessége vizsgálni, hogy a menekültkénti, illetve az oltalmazottkénti elismerés feltételei fennállnak-e, a vizsgálatot pedig egyéni, egyedi jellegű, a rendelkezésre álló összes információt mérlegelve, a felperes helyzetét és körülményeit tekintetbe vevő eljárás keretében kell az elismerés kérdésében határoznia. A hatóságnak vizsgálnia kell az elismerést valószínűsítő vagy azt cáfoló körülményeket, a felperes nyilatkozatait, azt, hogy hazatérése esetén a hatóságok általi védelmet megkaphatja-e, vagy annak akadályát képező körülményeket is fel kell tárnia. Határozatában ki kell térnie arra, hogy a felperes részére a belső menekülési alternatíva biztosított-e, és ha igen, az Szomália mely területén áll fenn.

Mindezen körülmények gondos mérlegelése, a felperes ismételt, részletes meghallgatása, a megfelelő országinformációk értékelése után juthat az alperes abba a helyzetbe, hogy megalapozott, a jogszabályoknak megfelelő döntést tudjon hozni.

A bíróság megállapította, hogy az alperes határozata a jogszabályoknak nem felel meg, az alperes a tényállást nem tárta fel kellően, döntését nem tudta megfelelően indokolni, mindezekre tekintettel a bíróság az alperes határozatát a Met. 68. § (3) bekezdése szerinti eljárásban hatályon kívül helyezte, és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte.

A Met. 34. §-a szerint a menekültügyi eljárás tárgyi költségmentes, ezért a felperesnek az eljárási illetéket nem kell viselnie.

Figyelemmel arra, hogy a felperes perköltséget nem igényelt, így arról a bíróság nem határozott.

Az ítélet elleni jogorvoslat lehetőségét a Met. 68. § (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2009. október hó 15. napján

Dr. Klauz Mónika s. k.
bíró

A kiadmány hitelül: